

A NEMZETKÖZI ÉS A HAZAI BŰNÖZÉSFÖLDRAJZI KUTATÁSOK

INTERNATIONAL AND DOMESTIC CRIMINAL GEOGRAPHIC RESEARCHES

Mátyás Szabolcs

PhD, adjunktus

Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi Kar Kriminológiai Intézet Bűnügyi Stratégiai Tanszék
matyas.szabolcs@uni-nke.hu

ÖSSZEFOGLALÁS

A bűnözésföldrajz hazai és nemzetközi történetét számos írás bemutatta már, azonban az elmúlt néhány évben hazánkban a diszciplína életében olyan mértékű fejlődés következett be, ami indokoltá teszi, hogy a terület iránt érdeklődő kutatók és a szakmai közönség egyaránt megismerhessék a legújabb eredményeket. A tanulmány bemutatja a hazai és nemzetközi tudományos élet fontosabb stádiumait és a diszciplína további fejlődésének lehetséges irányait.

ABSTRACT

The domestic and international history of criminal geography has already been introduced by many works. However, the serious development of this discipline in Hungary in the past few decades demands the professional community and the interested researchers of this area to be informed about the latest research results. This study introduces the important milestones of the domestic and international scientific life as well as the directions and fields of potential development of this discipline.

Kulcsszavak: bűnözés, földrajz, bűnözésföldrajz, kriminológia, kriminalisztika

Keywords: crime, geography, criminal geography, criminology, criminalistics

BEVEZETÉS

Az elmúlt mintegy három évtizedben olyan jelentős társadalmi és gazdasági folyamatok játszódtak le a világban és hazánkban egyaránt, melyek hatására még meghatározóbb kérdéssé vált a közbiztonság. A biztonság mára komplex fogalomná vált, nem lehet kizárólag a hagyományos tudományterületek felől megközelíteni. A problémák megoldásában új és eddig nem alkalmazott tudományte-

rületek kutatási eredményeit is fel kell használni. Egyik ilyen terület a jogtalanul mellőzött bűnözésföldrajz, holott a földtudományokra jellemző térszemlélet és a területi különbségek érzékeltetésére való képessége nagyban hozzájárulhat más bűnügyi tudományok kutatásaihoz is.

A bűnözésföldrajz történetét már számos hazai és külföldi kutató bemutatta az elmúlt két évtizedben, így a múlt legtöbb időszakáról már nem nagyon lehet újszerű információkat közölni. A tanulmánynak nem is az a célja, hogy más kutatók szintézisét adja, hanem az, hogy bemutassa a legfrissebb hazai és nemzetközi kutatások eredményeit. A tanulmány különös hangsúlyt fektet az interszub-diszciplína hazai fejlődésére, amely az elmúlt néhány évben következett be. Olyan bámulatos fejlődésen ment keresztül e sokak számára még mindig ismeretlen terület, ami igen nagy reményekre adhat okot a jövőre vonatkozóan, és várhatóan a rendvédelmi szakemberek is nagyobb figyelmet szentelnek majd a bűnözésföldrajz kutatási eredményeinek.

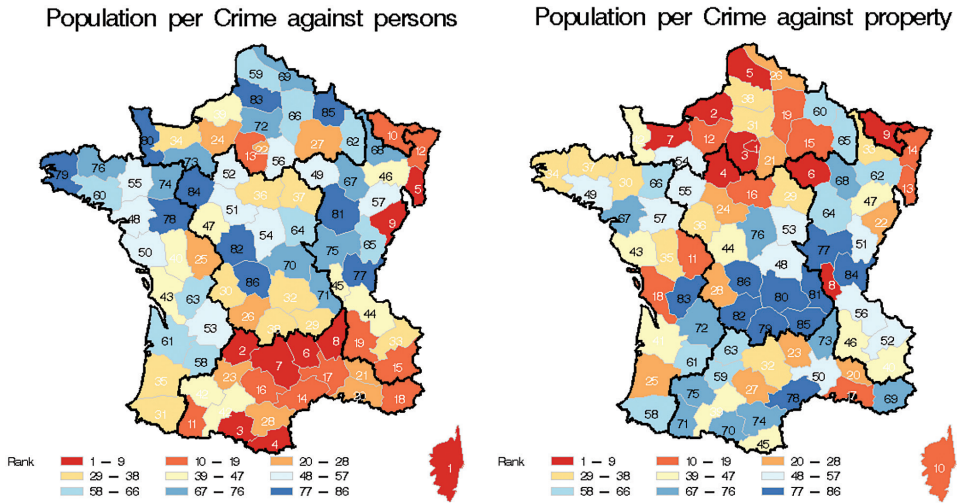
A BŰNÖZÉSFOLDRAJZI KUTATÁSOK NEMZETKÖZI ÉS HAZAI KÉPVISELŐINEK, ILLETVE EREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

A nemzetközi bűnözésföldrajzi kutatások

A bűnözésföldrajz gyökerei a 19. századra nyúlnak vissza. Ebben az időszakban nyert ugyanis létjogosultságot a statisztikai adatszolgáltatás és adatgyűjtés Európa számos országában. Ekkor szembesültek ugyanis a statisztikai adatokat feldolgozók azzal, hogy térbeli törvényszerűségeket is meg lehet figyelni a térképen ábrázolt kriminálstatisztikai adatokból. André Michel Guerry (1802–1866) francia ügyvéd volt az, aki „a statisztikai adatok alapján feldolgozta a nem, az életkor és a bűnözés viszonyát területi megoszlásban” a *Franciaország erkölcsi statisztikájáról szóló esszé* című könyvében (Guerry, 1833; Vígh, 2002). Guerry felismerte, hogy Franciaország déli részén nagyobb számban fordulnak elő a személy elleni bűncselekmények, míg a tulajdon elleni deliktumok főként az ország északi területeit jellemzik (Vígh, 2002) (1. ábra).

A „kriminológia atyjának” nevezett belga származású Adolphe Quetelet (1796–1874) a későbbiekben megállapította, hogy ugyanolyan törvényszerűségek figyelhetők meg a „bűnös emberi magatartások” esetében, mint a természeti jelenségeknél (Vígh, 2002).

A mai értelemben vett modern bűnözésföldrajzi kutatások (településszintű analízisek) a Chicagói Iskola kutatóihoz köthetők, akik már az 1900-as évek elején is végeztek ilyen típusú kutatásokat (Michalkó, 2002). A kutatásokat a Chicagói Egyetem Szociológiai Tanszékének vezetője, Robert Ezra Park kezdte, aki szerint „nem lehet az élő organizmusokat magukba zárva, életfeltételeiket biztosító

1. ábra. A személy elleni és a vagyon elleni bűncselekmények Franciaországban

Forrás: <http://www.slideshare.net>

környezetükből kiszakítva vizsgálni” (Nemes–Szelényi, 1967). Parkhoz a későbbiekben számos kutató csatlakozott (Ernest W. Burgess, Roderic D. McKenzie, Clifford R. Shaw és Henry D. McKay). Feltétlenül említést érdemel továbbá Park és Burgess 1921-ben megjelent közös könyve, az *Introduction to the Science of Sociology* (Bevezetés a szociológiába), mely a városszociológia egyik fontos álmomása volt. McKenzie nevéhez köthető az ökológiai folyamatok tipológiájának kidolgozása, kutatásai során különös figyelmet szentelt a migráció városformáló hatásának. A kutatásuk színtere kezdetben Chicago volt, mely a későbbiek során mérete és sokszínűsége alapján ideális munkaterületnek bizonyult.

Főként Burgess kutatásai hatására vált ismertté a zónaelmélet (vagy koncentrikus körök elmélete) fogalma (1926), mely a bűncselekmények száma és a városközponttól való távolság fordított arányosságára hívta fel a figyelmet (Tóth, 2007). Burgess elmélete Chicago városszerkezetének leegyszerűsítésén alapult. Észrevette ugyanis, hogy a város fejlődése koncentrikus körök (Chicago esetében félkörök) mentén történik. Burgess elméletében az alábbi hét zónát különítette el: 1. A magas beépítettségű belváros, amelyet szinte kizárólag az igazgatási, az üzleti és a szórakoztatási funkció jellemez, a lakófunkció elhanyagolható. 2. A belvárost átmeneti öv veszi körül, ahol zömmel egy vidékről bevándorolt munkások lakta bérházas övezet található, ami a város leginkább bűn által érintett területe. Az átmeneti öv külső peremén kisebb ipari tevékenység folyik, az öv belső része a modellezés idején is elsősorban lakófunkcióval rendelkezett. Az öv külső karéja az, ahol a legnagyobb számban találhatóak alacsony társadalmi presztízsű lakónegyedek. Szintén az átmeneti öv ad otthont az etnikai alapon szerveződő negye-

deknek (gettók). E területeken igen nagy számban vannak jelen az elsőgenerációs bevándorlók. Az átmeneti öv leginkább elhanyagolt és bűnnel érintett területein pedig kialakultak a *slumok* (slum – nyomornegyed). 3. A következő zónában az ipari és a lakófunkció együttesen van jelen. A területet főként ipari munkások („kékgallérosok”) lakják, akik a zónában található gyárak elhelyezkedése révén olcsón és gyorsan tudnak eljutni a munkahelyükre. Az átmeneti övhöz képest a zónában minőségileg jobb életkörülmények vannak. 4. A negyedik zónát nevezhetjük a város villanegyedének. Itt található a város legértékesebb ingatlanjai, és itt él a középosztály. 5. Ingázók övezete: Az itt élők az agglomerációs településekről és az elővárosokból főként a belvárosba (1. zóna) járnak dolgozni, amit mintegy 30–60 perces utazással tudnak elérni. 6. A települést övező mezőgazdasági terület. 7. A tágabban értelmezett települési környezet, a *hinterland* (hátsószög) (Hajnal et al., é. n.).

A chicagói iskola képviselői jelentős eredményeket értek el, azonban egyes társadalmi jelenségekre nem tudtak magyarázatot adni, amiért számos bíráló érte őket. Louis Wirth volt az, aki új lendületet adott a kutatásoknak, ami évtizedeken keresztül új irányt mutatott a kutatók számára (Schiffné, 1999). Michael Young és Peter Willmott (1957) az 1950-es években szintén bírálták az elméletet, mivel nem tudták adaptálni dél-londoni vizsgálatuk során (Tóth, 2007).

Az 1960-as évektől kezdődően számos nyugatnémet kutató ért el igen jelentős eredményeket. Közülük is említsük meg elsőként Hans von Hentig nevét, aki a földrajznak a bűnügyi tudományokban betöltött szerepét hangsúlyozta, illetve a gazdasági környezet és a bűnözés kapcsolatát (Hentig, 1961), míg Hans-Dieter Schwind a 70-es évek végétől kezdve végzett kutatásokat, többek között Bochum városáról készített bűnözési térképeket (Schwind et al., 1978).

A bűnözésföldrajz számára rendkívül hasznos kutatásokat végzett Horst Herold, aki Nürnberg rendőrkapitánya volt. Rávilágított annak szükségességére, hogy a bűnözést elősegítő, kiváltó és vonzó tényezők szerepét pontosan mérjék, és megteremtette az alapjait a rendőri szervezet azon kialakításának, mely a helyi adottságoknak a leginkább megfelel. Ennek hatására a város rendőrőrsői jelentős átszervezésen mentek keresztül (Mátyás–Sallai, 2014). Nürnberg mellett Nyugat-Németország számos városában végeztek kriminálgeográfiai vizsgálatokat, így többek között Bochumban, ahol a bűncselekmények számának alakulását, a látens bűnözést, illetve a bűnözés és számos társadalmi jelenség közötti kapcsolat elemzését végezték el. Ezeket a későbbiekben több, a volt NDK területén lévő városban is elvégezték, illetve más szocialista országokban is végeztek hasonló jellegű kutatásokat (Tóth, 2007).

Az 1960-as évektől kezdve a bűnözésföldrajzi kutatások mind kisebb területi egységeket érintettek, ez a tendencia napjainkban is érvényesül. Oscar Newman neve elsősorban a „védhető térrel” (defensible space) kapcsolódott össze (Newman, 1972); közel 150 000 New York-i lakást vizsgált meg. Ennek során kapcsó-

latot keresett a lakások (lépcsőházak) típusa és a bűncselekmények száma között. Amennyiben az elmúlt két évtized kutatási eredményeit vizsgáljuk, úgy megállapíthatjuk, hogy gyakorlatilag mindegyik szorosan kötődik a térinformatikához (geographic information system, GIS). A földrajzi információs rendszerek bűnözéssel kapcsolatos vizsgálatai az Egyesült Államokhoz képest azonban Európában csak néhány éves késéssel jelentek meg. Lawrence William Sherman, Patrick R. Gartin és Michael E. Buerger Minneapolis városát vizsgálták, melynek során feltérképezték a város forró pontjait. Szintén amerikai kutatók, Sherman és William Spelman a forró pontok fejlődési ciklusait vizsgálták, Jerry Ratcliffe pedig tipizálta a forró pontokat.

Napjaink leggyakoribb kutatási témái közül említsük meg a bűnözés területi eloszlásának térinformatikai vizsgálatát (Ceccato–Dolmen, 2011; Ferreira et al., 2012; Wang et al., 2013), a bűnözés társadalmi, gazdasági, fizikai tényezőkkel való kapcsolatának vizsgálatát, továbbá a bűnözés területi statisztikai módszerekkel történő elemzését. Szintén érdekesek azon vizsgálatok, melyek más tudományterületek eredményeit használják fel a bűnözés vizsgálatára; Corey Sparks például epidemiológiai módszertant alkalmazott GIS-környezetben (Piskóti-Kovács, 2014).

A magyarországi kriminálgeográfiai kutatások

A hazai kriminálgeográfiai kutatások rövidebb múltra tekintenek vissza. A bűnözésföldrajz kialakulásának feltételei Földes Bélának köszönhetően a 19. század végén teremtődtek meg, őt a későbbiekben számos kutató követte (Irk Albert, Hacker Ervin stb.), azonban az ez irányú kutatások a második világháborút követően abbamaradtak. A statisztikai adatokat titkosan kezelték, azokhoz még a kutatók sem férhettek hozzá (Mátyás–Sallai, 2014).

A hatvanas és a hetvenes években a területi jellemzőket érintő kriminálgeográfiai vonatkozású kutatások elsősorban a kriminológusokhoz és a statisztikusokhoz kötődtek. A korszak kutatói közül említsük meg Heller Farkas Tamás (a bűnözés megyei intenzitását vizsgálta az 1961–62-ben jogerősen elítéltek alapján), Pusztai László (az 1976-ban, a *Belügyi Szemlé*ben megjelent *Kriminálgeográfia* című cikkében feldolgozta a területi vonatkozású bűnözési elemzések elméletét és metodikáját), Szabó András (a hatvanas évek bűnözését vizsgálta, melynek során megállapította többek között, hogy az országos átlagnál magasabb az ipari központokban és azok agglomerációiban a bűnözés nagysága) és a Borsi Zoltán–Halász Kálmán szerzőpáros nevét (*A bűnözés megismerésének statisztikai módszerei* címmel 1972-ben jelentettek meg egy kötetet, melyben különböző területi szinteken elemezték a bűnözés adatait).

Fontos állomás a hazai kriminológia (és kriminálgeográfia) életében az 1960-as esztendő. Ekkor alakult meg ugyanis a Legfőbb Ügyészség keretein belül az Orszá-

gos Kriminológiai Intézet (OKRI).¹ 1963-ban kötelező tárgy lett a jogi egyetemeken a kriminológia, 1983-ban pedig megalakult a Magyar Kriminológiai Társaság, ami ugyancsak nagyban hozzájárult a diszciplína fejlődéséhez (Girhiny, 2016).

A hazai geográfusok csak az 1980-as évektől kezdhették meg a bűnözésföldrajzi kutatásaikat, melynek keretében elsősorban a fővárost vizsgálták. A földrajzosok közül elsőként Kovács Zoltán (1989) végzett ilyen irányú kutatásokat, többek között a főváros VIII. kerületében. Ladányi János (1991) a 90'-es évek elején szintén vizsgálta a fővárost bűnözésföldrajzi aspektusból. Ő az egyes budai és pesti városrészek között meglévő éles aránybeli különbségre hívta fel a figyelmet, melyet a börtönbüntetésre ítélték kapcsán figyelt meg. Az OKRI kutatói 1999–2000-ben *Területi bűnmegelőzési modellek* címmel végeztek kutatást, melynek keretében a főváros V., IX. és XXII. kerületét vizsgálták. A kutatás során térinformatikai módszerekkel jelölték be azokat a helyeket, ahol a legnagyobb a veszélye a sértetté válásnak, s ennek kapcsán konkrét bűnmegelőzési javaslatokat is megfogalmaztak (Mátyás–Sallai, 2014).

A turizmus kriminálgeográfiáját vizsgálta Michalkó Gábor (1996), aki a főváros esetében a turisták sértetté válását elemezte. Kiemelhetjük továbbá Balázs Andreát, aki a XV. kerület bűnözésföldrajzát vizsgálta (2003), Irk Ferencet, aki pedig Budapesten és négy európai nagyvárosban (Amszterdam, Hamburg, Krakó, Bécs) hasonlította össze a városlakók problémáit (2005). A főváros bűnözési viszonyait vizsgálta az 1960–1985 közötti időintervallumban Kobolka István és Sallai János (2008), akik többek között megállapították, hogy számos olyan probléma merült már fel a vizsgált időszakban is, amelyet napjainkban is nehezen tud a rendőrség kezelni (például: futballhuliganizmus, szervezett bűnözés, fiatalkori bűnözés stb.). Kozma Gábor (1997) a debreceni Nagyerdő rendezési tervének hatásvizsgálata kapcsán világított rá a bűnözésföldrajz és a településfejlesztés közötti szoros kapcsolatra (Mátyás–Sallai, 2014). Sallai János és Ritecz György több tanulmányában is az államhatár kriminálgeográfiáját vizsgálta. A fővárosban 2003–2006 között működő régiós rendőri szolgálatellátás hatásait Tihanyi Miklós elemezte (2007). Bemutatta, hogy egy terület bűnügyi helyzetére milyen hatást gyakorolhat a nagyfokú rendőri erő koncentrációja (Mátyás–Sallai, 2016).

Bűnözésföldrajzi témában ez idáig négy doktori értekezés született (2015). Legelsőként Tóth Antal védte meg téziseit a Debreceni Egyetem Földtudományi Doktori Iskolájában (Tóth, 2007). Értekezésének címe *A bűnözés térbeli aspektusainak szociálgeográfiai vizsgálata Hajdú-Bihar megyében*. Tóth doktori értekezése úttörő jelentőségű volt, mivel a magyar kriminálgeográfiában ilyen lélegzetvételű kutatás addig nem készült. Az értekezés erényei közé sorolható

¹ Az intézet elnevezése többször is változott. Alapításakor Országos Kriminológiai Intézet (OKRI), 1971-től Országos Kriminológiai és Kriminológiai Intézet (OKKRI), 1999 óta pedig Országos Kriminológiai Intézet (OKRI) a megnevezése (URL1).

a kriminálgeográfia legfontosabb fogalmainak a meghatározása, a kutatási módszerek és irányzatok megismertetése. Tóth Antal kutatási területe rendkívül szerteágazó, publikációi főként Hajdú-Bihar megyével, Hajdúböszörménnyel, Debrecennel, a határszakaszokkal és Magyarországgal kapcsolatosak.

Mátyás Szabolcs szintén e tudományterületen védte meg téziseit *A Debreceni Rendőrkapitányság kriminálgeográfiai elemzése* címmel (2011). Mátyás elsősorban Hajdú-Bihar megye, Debrecen és a Hajdú-Bihar-Bihar Eurorégió bűnözésföldrajzával, bűnelkövetői vonzáskörzet-kutatással, illetve a bűnözésföldrajz tudománytörténetével foglalkozik.

A Miskolci Egyetem hallgatója volt Piskóti-Kovács Zsuzsa (2014), aki diszsertációját *A bűnözésföldrajz modern irányzatainak alkalmazási lehetőségei különböző területi szinteken* címmel készítette. Piskóti-Kovács Zsuzsa a bűnözést GIS-eszközökkel, területi statisztikai módszerek alkalmazásával vizsgálja.

Erdei Gábor, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Hadtudományi Doktori Iskolájának hallgatójaként, *A bűnözésföldrajz elméleti és gyakorlati összefüggései* című értekezésével szerzett tudományos fokozatot.

Mérföldkőnek tekinthető a hazai bűnözésföldrajz történetében a Magyar Rendészettudományi Társaság Bűnügyi Tagozatának szervezésében megvalósult két konferencia. *Más régió más rendőrség? – avagy a bűnözésföldrajz és a rendőri munka mérhetőségének nyitott kérdései* címmel 2016. április 14-én több tucat elméleti és gyakorlati szakember részvételével rendezték meg a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán az első bűnözésföldrajzi konferenciát. Ezt követte 2016. december 15-én *A sokarcú város, avagy a bűncselekmények területiségének jellegzetességei Budapesten* című konferencia, amely ugyancsak a fenti társaság szervezésében valósult meg. Az eseményen Budapest rendőrfőkapitánya, számos kerületi rendőrkapitány és önkormányzati rendészeti szakember is részt vett.

BŰNÖZÉSFÖLDRAJZ A HAZAI FELSŐOKTATÁSBAN

Minden tudományterületnek az egyik legfőbb célkitűzése, hogy legyen egy olyan tankönyve, amelyből a hallgatók megismerhetik az adott tárgyat, illetve a felsőoktatási intézményekben önálló tárgyként kerüljön a stúdium oktatásra. A bűnözésföldrajz a hazai megjelenését követően közel három évtized múlva „érett meg” arra, hogy szabadon választható egyetemi tárgyként kerüljön oktatásra, s önálló jegyzete legyen. Tankönyv még nem íródott a bűnözésföldrajz témaköréből, azonban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem kiadásában megjelent *Tendenciák és alapvetések a bűnügyi tudományok köréből* című kiadványban (Ruzsonyi, 2014) egy ív terjedelemben már lehetőséget kapott a diszciplína arra, hogy szélesebb körben is megismerhessék a rendészettudomány művelői. A várva várt felsőoktatási tankönyv pedig várhatóan 2018-ban fog megjelenni. A tudománytörté-

neti pillanatra 2009-ig kellett várni, amikor is az egri főiskolán meghirdették „A bűnözés földrajza” című szabadon választható tárgyat a Földrajztanár MA képzésben (2009/2010-es tanév 2. féléve). A 2013/2014-es tanév második félévében a Debreceni Egyetem Földtudományi Intézetében is meghirdették a stúdiumot „Kriminálgeográfia” néven. A hallgatók és az intézet oktatóinak körében rendkívül kedvező volt a stúdium fogadtatása, ezért a 2014/2015-ös tanév első félévében az „Alkalmazott kriminálgeográfia” című tárgy is meghirdetésre került, melyet szintén számos hallgató felvett. Jelenleg a legszélesebb körű a Nemzeti Közszolgálati Egyetem palettája, ahol az MA- és a doktori képzésben egyaránt felvehető bűnözésföldrajzi tematikájú tárgy, illetve „Bűnözés és térbeliség” címmel témakiírás is szerepel a Rendészettudományi Doktori Iskola témakiírásai között (Mátyás, 2017).

Örvendetes tény, hogy az elmúlt években számos egyetemi és főiskolai hallgató is bűnözésföldrajzi témájú szakdolgozati vagy TDK-témát választott, melynek keretében rendszerint lakóhelyük kriminálgeográfiai elemzését végezték el. A fiatal kutatók főként a Debreceni Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, az NKE és az Eszterházy Károly Egyetem hallgatói közül kerültek ki.

ÖSSZEGZÉS

A tanulmány bemutatta a bűnözésföldrajz nemzetközi és hazai fejlődésének fontosabb mérföldköveit. A fejlődés irányával kapcsolatban megállapította, hogy külföldön és hazánkban egyaránt, a térinformatika meghatározóvá vált a bűnözésföldrajzi kutatások során. A tanulmány részletesen ismertette a kriminál földrajz rendkívüli hazai fejlődésének legújabb eredményeit, melynek eredményeképpen bűnözésföldrajzi témában már konferenciákat szerveztek; a BA-, MA- és doktori képzés keretében felvehető tárgy lett, és hamarosan egyetemi jegyzete jelenik meg a diszciplínának.

A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosítószámú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt keretei között működtetett Ludovika Kiemelt Kutatóműhely keretében, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem felkérésére készült.

IRODALOM

- Balázs A. (2003): *A XV. kerület bűnügyi földrajza*. A „Magyar Közigazgatás Fejlesztése” című pályázatra készített dolgozat.
- Ceccato, V. – Dolmen, L. (2011): Crime in Rural Sweden. *Applied Geography*, 31, 119–135. DOI: 10.1016/j.apgeog.2010.03.002, https://www.researchgate.net/publication/223851499_Crime_in_rural_Sweden

- Ferreira, J. – Joao, P. – Martins, J. (2012): GIS for Crime Analysis: Geography for Predictive Methods. *The Electronic Journal Information Systems Evaluation*, 15, 1, 36–49. <http://www.ejise.com/issue/download.html?idArticle=817>
- Földes B. (1889): *A bűnügy statisztikája*. Szociológiai tanulmányok. Budapest: Eggenberger
- Girhiny K. (2016): *A nyomozások fejlődése a magyar rendőrségen, az első bűnvádi perrendtartás előtt*. (PhD Tanulmányok 14.) Pécs: PTE ÁJK Doktori Iskola
- Guerry, A. M. (1833): *Essai sur la Statistique Morale de la France*. Párizs, Crochard, <https://archive.org/details/essaisurlastatis00gueruoft>
- Hajnal K. – Pirisi G. – Trócsányi A. (é. n.): *Általános társadalom- és gazdaságföldrajz*. tamop412a.ttk.pte.hu/files/foldrajz2/index.html
- Hentig, H. v. (1961): *Das Verbrechen 1. Der kriminelle Mensch im Kräftespiel von Zeit und Raum*. Berlin–Göttingen–Heidelberg: Springer DOI: 10.1007/978-3-642-92814-7
- Irk F. (2005): *Félelem, bűnözés és bűnmegelőzés Európa 5 nagyvárosában*. Budapest: Országos Kriminológiai Intézet
- Kobolka I. – Sallai J. (2008): Budapest kriminálgeográfiája 1960–1985 között. *KBH Szakmai Szemle*, 3, 86–102. http://knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2008_3_szam.pdf
- Kovács Z. (1989): *A bűnözésföldrajz lehetőségei hazánkban*. (Műhely 9) Budapest: MTA Földrajz-tudományi Kutatóintézet
- Kozma G. (1997): Társadalmi-gazdasági hatások. In: Kerényi A. (szerk.): *A Debreceni Nagyerdei Park Rendezési Tervének várható környezeti, ökológiai és társadalmi hatásai*. Debrecen: Kosuth Egyetemi Kiadó, 157–163.
- Ladányi J. (1991): Szabadságvesztés-büntetésüket töltők lakóhelyeinek térbeni elhelyezkedése Budapesten. *Tér és Társadalom*, 5, 4. 17–35. DOI: 10.17649/TET.5.4.224, <http://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/224>
- Mátyás Sz. (2011): *A Debreceni Rendőrkapitányság kriminálgeográfiai elemzése*. Doktori (PhD) értekezés, https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/2437/110145/4/ertekezes_vegleges-t.pdf
- Mátyás Sz. (2017): Elmélkedés a bűnözésföldrajz elnevezése kapcsán. *Belügyi Szemle*, 9, 115–123.
- Mátyás Sz. – Sallai J. (2014): Kriminálgeográfia. In: Ruzsonyi P. (szerk.): *Tendenciák és alapvetések a bűnügyi tudományok köréből*. Budapest: Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó Zrt., 335–353.
- Mátyás Sz. – Sallai J. (2016): Criminal Geography as a New Subject in the Hungarian Higher Education. *Magyar Rendészet*, 2, 139–146.
- Michalkó G. (1996): A nemzetközi turizmus bűnözésföldrajzi aspektusai Budapesten. *Belügyi Szemle*, 11, 12–30.
- Michalkó G. (2002): Magyarország turizmusának kriminálgeográfiája. *Belügyi Szemle*, 10, 68–85.
- Nemes F. – Szelényi I. (1967): *A lakóhely mint közösség*. Budapest: Akadémiai Kiadó
- Newman, O. (1972): *Defensible Space Crime Prevention through Urban Design*. New York: MacMillan
- Newman, O. (1996): *Creating Defensible Space*. Washington DC: U.S. Department of Housing and Urban Development, Office of Policy Development and Research, <https://www.huduser.gov/publications/pdf/def.pdf>
- Park, R. – Burgess, E. W. (1921): *Introduction to the Science of Sociology*. Chicago: University of Chicago Press
- Piskóti-Kovács Zs. (2014): *A bűnözésföldrajz modern irányzatainak alkalmazási lehetőségei különböző területi szinteken*. PhD-értekezés. Miskolc, 18–19.
- Ruzsonyi P. (szerk.) (2014): *Tendenciák és alapvetések a bűnügyi tudományok köréből*. Budapest: Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó Zrt.

- Schifferné Kovács K. (1999): *Áruház a város szélén. Városkörnyéki mezőgazdasági területek hasznosítása*. PhD-értekezés, Budapest, http://phd.lib.uni-corvinus.hu/67/1/kovacs_kinga.pdf
- Schwind, H.-D. – Ahlborn, W. – Weiß, R. (1978): *Empirische Kriminalgeographie. Bestandsaufnahme und Weiterführung am Beispiel von Bochum („Kriminalitätsatlas Bochum“)*. Wiesbaden: BKA, 1–23.
- Sparks, C. S. (2011): Violent Crime in San Antonio, Texas: An Application of Spatial Epidemiological Methods. *Spatio and Spatio-temporal Epidemiology*, 2, 301–309.
- Szirmai V. (1995): *A településszociológia alapjai. (Településtudományi Füzetek)* <http://www.policy.hu/flora/szirmai.htm>
- Tihanyi M. (2007): Közrendvédelmi bűnmegelőzés. *Magyar Rendészet*, 3–4, 15–25.
- Tóth A. (2007): *A bűnözés térbeli aspektusainak szociálgeográfiai vizsgálata Hajdú-Bihar megyében*. Doktori értekezés. Debrecen: Debreceni Egyetem Földtudományi Doktori Iskola, 13–24. https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/6472/Toth_Antal_thesis.pdf?sequence=16
- Vígh J. (2002): *Kriminológiai alapismeretek*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 26–27.
- Wang, D. – Ding, W. – Lo, W. et al. (2013): Understanding the Spatial Distribution of Crime Based on Its Related Variables Using Geospatial Discriminative Patterns. *Computers, Environment and Urban Systems*, 39, 93–106. <https://pdfs.semanticscholar.org/9e91/e47ac6bcb8b2abe0150fd798a4972b9f71e2.pdf>

URL1: www.okri.hu